

Aan:

Simone de Lange
Ministerie van BZK
Postbus 20011
2500 EA Den Haag
Simone.Lange@minbzk.nl

VSAN

Crooswijksesingel 34
3034 CJ Rotterdam

////////////////////////////////////

info@vsanadvocaten.nl

www.vsanadvocaten.nl

06.19955790

Uw ref:

Onze ref: VSAN.16022023.RF

Inzake: Pré-consultatie concept-wetsvoorstel Wet versterking waarborgfunctie Awb

Geachte Simone de Lange en Tim Borman,

De VSAN is een vereniging die tot doel heeft een goede kwalitatieve en kwantitatieve toegang tot het recht te borgen door inzet van de sociaal advocaat die de noodzakelijke vertaalslag maakt om in de wet opgenomen rechten van kwetsbare burgers te doen effectueren via een procedure bij de rechter als het moet, maar als het kan op zo minnelijk mogelijke wijze.

Na meer dan een decennium van bezuinigingen op de gesubsidieerde rechtsbijstand, waarbij het probleemoplossend vermogen van de overheid en de zelfredzaamheid van burgers in geschillen met die overheid werd overdreven, is het van belang burgers een realistische verwachting voor te spiegelen van diezelfde overheid. Zo is het reguliere beleid voor subsidie voor rechtsbijstand in conflicten met de overheid nog niet wezenlijk aangepast en is het inmiddels erg ingewikkeld om te bepalen of iemand recht heeft op gesubsidieerde rechtsbijstand van een advocaat.

Voorts is het voor de burger in het woud van allerlei bijzondere regelingen ook niet makkelijk om eenvoudig laagdrempelig advies te krijgen. De overheid, met wie de burger een geschil beleeft, beleeft dat geschil soms zelf niet.

Een treurig voorbeeld hiervan is het zogenaamde 'drangkader', waarbij aan een Jeugdbeschermingstafel van een gemeente door allerlei private en publieke organisaties gegevens over gezinnen besproken en gedeeld worden en niet voor bezwaar vatbare (vervolg-) beslissingen worden genomen die diep ingrijpen op het prive -en gezinsleven van vaak kwetsbare

burgers zonder rechterlijk toezicht en zonder expliciete bevoegdheid in de Jeugdwet. [Met zachte drang - Universiteit Leiden](https://www.universiteitleiden.nl/agenda/2022/10/met-zachte-drang). (<https://www.universiteitleiden.nl/agenda/2022/10/met-zachte-drang>)

In het jeugdrecht is een probleem dat de civiele kinderrechter niet toetst aan de Awb, hoezeer ook ten onrechte. In de Jeugdwet staat een expliciete jeugdhulpplicht voor het college van B&W, maar in de Jeugdwet staat geen sanctie op overtreding van die dwingend geformuleerde bepaling. De rechtspraak heeft die normen ook niet willen concretiseren. In de uitvoering loopt het jeugdstelsel vast, omdat de wachtlijstproblematiek onoplosbaar blijft ondanks kinderrechtenschendingen die wel door de kinderrechter worden geconstateerd, maar waar geen effectieve remedie voor de burger richting het norm-schennende bestuursorgaan tegen bestaat.

De consequentie van de normschending door het bestuursorgaan in zijn handelen richting de burger moet voorzienbaar zijn.

De wetgever heeft in bijvoorbeeld de Jeugdwet hele goede normen opgenomen, zoals nu ook in de Awb in feite de waarborgfunctie wordt geëxpliciteerd. Echter, vanuit rechtsstatelijk oogpunt verdient het de voorkeur dat de wetgever de consequentie van de normschending die in de wet wordt opgenomen expliciteert. Het zou goed zijn als er in de Awb expliciet een sanctie zou worden opgenomen als er niet binnen een bepaalde termijn uitvoering wordt gegeven aan een besluit. Niet tijdig beslissen is één ding, maar het grootste probleem voor burgers zit hem in niet tijdig handelen. Wat dat betreft wordt er in dit wetsvoorstel juist een verruiming van termijnen voorgesteld om tot een oplossing te komen, maar de vraag is of dit bijdraagt aan effectieve en tijdige geschiloplossing. Nogmaals, voor de burger is het tijdig wel/niet feitelijk handelen meest relevant.

Herstel van vertrouwen begint bij effectieve rechtszekerheid

Het vertrouwen van burgers in de overheid neemt af als er wel wettelijk wordt vastgelegd dat iedereen recht heeft om in een betaalbare woning te wonen, maar velen dit recht niet kunnen effectueren. Oftewel, de wetgever moet de ondergrens expliciteren, zodat de rechter in staat is binnen de verhoudingen in de trias tot een gewogen oordeel te komen. Vanuit een oogpunt van

rechtszekerheid en democratische legitimatie verdient een dergelijke verbetering van de kwaliteit van het politieke besluitvormingsproces en daarmee gepaard gaande wetgevingsproces de voorkeur boven het 'achteraf' grootschalig corrigeren door de rechter. Als die verbetering uitblijft, maar de toetsingsmogelijkheden en daarmee de rechtsbescherming van burgers wél worden uitgebreid is het van belang dat wordt ingezien dat de burger ook effectief rechtsbijstand moet kunnen genieten en hiervoor dus ook ruimhartig wordt gebudgetteerd. De Toeslagenaffaire is mede zo lang onder de radar gebleven, omdat de rechtzoekenden geacht werden zelfredzaam te zijn in hun juridisch geschil met de belastingdienst en zij in bezwaar geen recht hadden op gesubsidieerde rechtsbijstand. Zie hieronder een voorbeeld van het huidige beleid (!), waarin wordt aangegeven in welke gevallen burgers zelf dit recht moeten zoeken (ongeleeterd of niet).

Kort en goed: De VSAN juicht een versterking van de waarborgfunctie van de Awb vanzelfsprekend toe. Echter, de waarborgfunctie van de Awb functioneert alleen als zodanig als deze praktisch en effectief afdwingbaar is in de uitvoering van overheidshandelen. Daarvoor is goede en betaalbare rechtsbijstand voor burgers een voorwaarde, maar wellicht is nog belangrijker dat voorzienbaar is dat een publiekrechtelijke norm voor de burger praktisch en effectief afdwingbaar is. Zoals het onweerlegbaar rechtsvermoeden, of de sanctie van rechtswege richting de burger is bepaald in diverse wetten zou omgekeerd evenredig in de diverse wetten en als norm in de Awb de consequentie voor het bestuursorgaan op niet(-tijdig)-handelen op grond van dat het bestuursorgaan bindende besluit of bindende plicht moeten worden opgenomen.

Conclusie:

- A. Maak alleen wetgeving waarbij de normschending van die wet door het betrokken bestuursorgaan concreet wordt gesanctioneerd ten faveure van de burger en;
- B. biedt burgers laagdrempelig toegang tot adequate rechtsbijstand.

Met vriendelijke groet,

Reinier Feiner, voorzitter VSAN en jeugd- en strafrechtadvocaat